

NOI ÎN LUME

Roxana CROITORU

În absența Meșterului

În pauzele dintre repetițiile generale, în ultima săptămână dinaintea avanpremierii cu *Hamlet* (22 iunie 2001), una dintre întrebările care reveneau obsesiv în discuțiile cu Meșterul Vlad Mugur era „Cum veți face să prezentați *Hamlet*-ul în festivaluri importante și în străinătate? Mata ai o listă a directorilor de festivaluri din Europa? Am să-ți dau eu adrese și am să te pun în legătură cu ei. Spectacolul trebuie văzut. Altfel moare. Câte săli pline crezi că vei avea la Cluj? Să mergeți neapărat cu el la București și la Sibiu....”

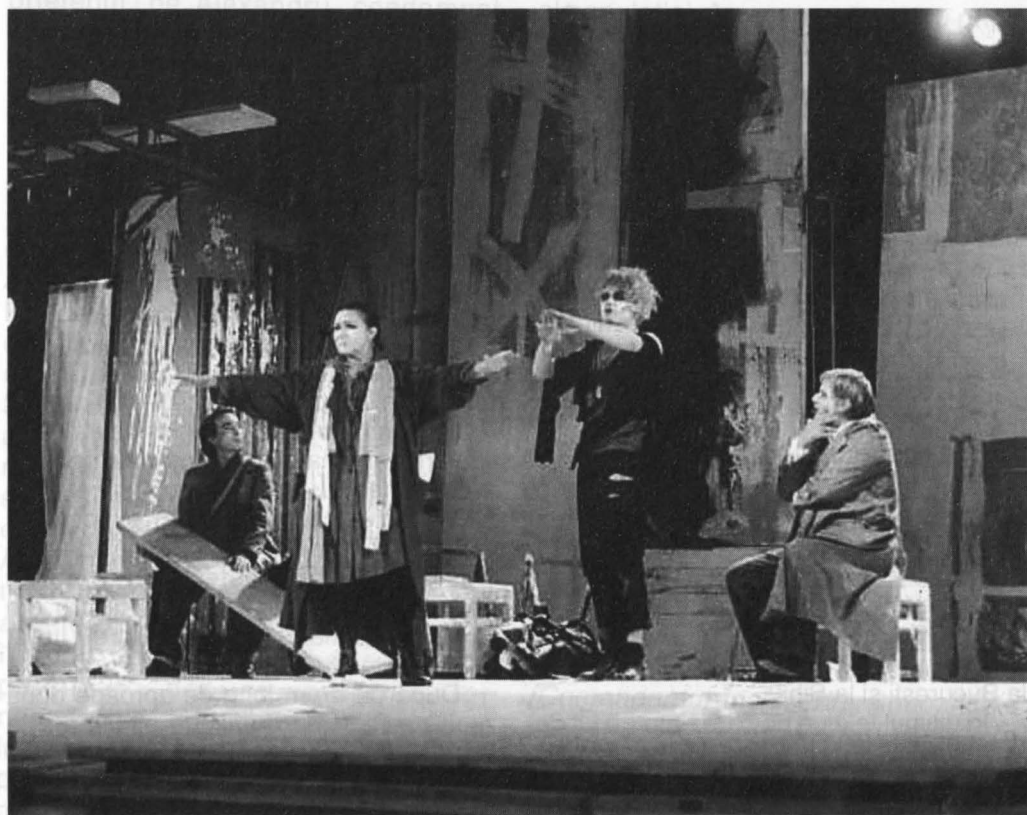
În ultimul telefon pe care l-am primit de la Meșter, în seara zilei de 19 iulie era vorba, evident, de *Hamlet*. Într-o stare de deosebită surescitare, avându-l alături pe Helmuth Stürmer, îmi comunica fericit că spectacolul a fost admis la Festivalul de la Karlsruhe, Germania, în aprilie 2002. I se alocase bugetul și mi-a dat sugestii ferme despre pregătirea turneului. Urma să ținem legătura... Meșterul s-a stins pe 22 iulie 2001, *Hamlet* era programat la Karlsruhe pe 22 aprilie 2002...

Au urmat premiera în 2 octombrie, Festivalul Național de Teatru la București, în noiembrie, premii, aprecieri din partea publicului și a presei de specialitate și cea mai importantă recunoaștere, încununarea cu PREMIUL PENTRU CEL MAI BUN SPECTACOL AL ANULUI 2001, la Gala UNITER din 8 aprilie 2002.

În 19 aprilie, trupa spectacolului *Hamlet* al Teatrului Național din Cluj, însoțit de Ursula Wittstock, de la Catedra de germană a Facultății de Litere din Cluj, tălmaciul nostru în bogata corespondență cu reprezentanții Festivalului, Nicu Cherciu, fotografii teatrului și Dan Curean de la televiziunea locală, a pornit cu un autotur,

un microbuz și două tiruri ca invitat, la cea de-a 16-a ediție a Festivalului „Zilele Culturii Europene”. Tema Festivalului multicultural a fost „Mitul Europa?”. S-a desfășurat între 13 aprilie și 4 mai și a cuprins toate genurile artistice: teatru, operă, balet, concerte de muzică clasică, jazz, rock, expoziții și conferințe în care s-a discutat despre existența sau inexistența unui mit al Europei. Alături de trupa de teatru din România, au mai fost invitați artiști din Italia, Marea Britanie, Elveția, Cehia, Franța.

După un drum lung de aproape două zile, am descins duminică dimineața la teatrul din centrul orașului Karlsruhe. Edificiul modern situat pe Kriegstrasse este unul dintre ultimele mari teatre construite în Germania după anul 1975. În fața teatrului se înalță statuia „Calul Muzelor” de Jürgen Goetz, care amintește de funcția duală a artei dramatice: dacă ne gândim la Pegas, el simbolizează arta nobilă și elevată a teatrului, iar dacă ne gândim la Calul Troian, acesta simbolizează arta critică și combativă a teatrului. Decorurile erau descărcate, eram așteptați de „înainte-mergătorii” subinginerul Doru Bodrea, șeful mașinist Sorin Crișan și de tehnicienii teatrului german. Pe scenă, la curte, era pregătită masa tehnică luminată cu schițele lui Stürmer pentru montare. Programul era riguros stabilit: duminică 10.00–16.00 și 22.00–1.00 montare, luni 8.00–13.00 program lumini, 14.30–17.00 repetiție de adaptare, ora 20.00 spectacol. După ce ni s-a prezentat teatrul: sala mare de 1000 de locuri – sală de teatru, operă, balet și concerte; sala mică, în care urma să jucăm; cantina, holurile somptuoase și o imensă terasă-cafenea (loc de întâlnire al artiștilor și tehnicienilor), am fost cazați la elegantele

hoteluri din apropierea teatrului, Blankenburg și Barbarossa. Întâmplarea a făcut ca Vlad Zamfirescu (*Regele Claudius*) să locuiască în camera cu terasa aurită destinată suveranilor. Cei neimplicați în programul tehnic de montare am purces să vizităm orașul. Mapa primită de fiecare participant pe lângă salutul de bun-venit, semnat de directorul festivalului, conținea datele în legătură cu persoanele de contact ale festivalului și o hartă a orașului.

Așa cum ne-a atras atenția Lia Manțoc, orientarea în majoritatea orașelor germane e ușoară datorită dispunerii străzilor drepte în raze față de centru. Într-o trecere rapidă ne-au impresionat arhitectura clădirilor, refăcute după război, minunatul palat cu statuile sale neoclasiche și imensul parc luminat feeric noaptea, bisericile catolice și protestante ale căror turnuri se înalță spre cer, dar mai ales cultul pentru flori și tot ceea ce e natură. De cum treci granița, în Germania te întâmpină zonele verzi îngrijite,

curătenia și o liniște pașnică. Orașul Karlsruhe are o istorie de numai trei sute de ani. Legenda povestește visul lui Karl Wilhelm, care a adormit în timpul unei partide de vânătoare, în care i s-a arătat în pădurea Hardt orașul ideal pentru secolul absolutismului feudal. În câmpia Rinului, orașul s-a construit în jurul castelului care reprezintă și azi atracția vizitatorilor, de unde porneau în raze ca un evantai, ordonate, străzile orașului. În centru – monarhul, la un cerc distanță – curtea și administrația, mai îndepărtată burghezia, iar în exterior cartierul muncitorilor și artizanilor.

Situat în inima Europei pe paralela de 49, pe marea axă Nord-Sud și artera Paris-München-Viena, Karlsruhe se bucură de o climă blândă și o evoluție neîntreruptă, care îmbină binefacerile tehnicii cu o importantă dezvoltare culturală. Orașul numără 270.000 de locuitori, din care 18.000 de studenți. Aici s-a ridicat prima politehnică din Germania, dar s-a impus în

secolul al XI-lea și arta teatrală, după desprinderea ei de palat, sub influența unor impotanți directori ca Eduard Devrint și Felix Mottl. Clădirile vechi cu arhitectură barocă, renașcentistă sau neoclasică se îmbină armonios cu noile clădiri din sticlă și metal strălucitor puse în valoare de mici spații verzi sau flori în balcoane. Orașul are numeroase instituții culturale: alături de Teatrul de Stat, Teatrul Insel, Teatrul de Cameră, Teatrul Sandkorn, Școala Superioară de Muzică, Cercul de Artă Badois, Casa Artelor și Academia Națională de Arte Frumoase, un muzeu de Artă.

După-amiază ni s-a alăturat doamna Magda Stief-Mugur, iar înainte de spectacol, a venit, de la premiera operei *Castor și Polux*, cu Silviu Purcărete, și Helmuth Stürmer de la Bonn.

Momentul cel mai tensionat al turneului l-a reprezentat repetiția de adaptare. Spectacol construit pe scena italiană de la Cluj, *Hamlet*-ul trebuia adaptat la o scenă mult mai mică, aproape fără culise, fără fosă și cu scaunele din sală dispuse în amfiteatru ceea ce schimba perspectiva de receptare. Ca întotdeauna, doamna Magda Stief-Mugur a reușit să imprime calm și rațiune în timpul repetițiilor prin soluțiile cele mai adecvate pentru reușita spectacolului.

Directorul general al teatrului și al festivalului, domnul Pavel Fieber a ținut să salute trupa clujeană. A venit însoțit de actorul Mircea Crișan (care repetă un spectacol pentru toamnă, la Karlsruhe). Revedere fericită cu seniorii Melania Ursu, Anton Tauf.

La Karlsruhe și în împrejurimi trăiește o importantă comunitate românească. În sala cu peste 350 de locuri s-au aflat pe lângă reprezentanții festivalului, mass-media, apropiații și colaboratorii Meșterului: compozitorul Mathias Thurow, sosit din Italia, actorul Ovidiu Schumacher, regizorul Silviu Purcărete, public german și român. A doua ediție a cărții *Vlad Mugur, spectacolul morții* s-a bucurat de mare cerere, ca și caietul festivalului în limba germană.

Spectacolul s-a jucat într-o maximă concentrare. În pauză deja am remarcat comentariul entuziast al dramaturgului teatrului. În partea a doua a spectacolului, Regina, Elena Ivanca a luat aplauze la

scenă deschisă. În final, publicul a ovaționat și a aplaudat minute în sir.

Citez din primul articol apărut înainte de întoarcerea noastră din Germania, în *Gastspiel* în Karlsruhe:

„...Înscenarea lui Vlad Mugur impresionează prin «realismul» ei și prin înspăimântătoarea actualitate... Ansamblul român construiește fundamentul jocului scenic foarte sensibil.... Tânăra actor Sorin Leoveanu conduce strălucitor și dinamic acțiunea. Ca un Mefisto-Puck stăpânește scena, însoțit în modul cel mai fericit de Vlad Zamfirescu – *Claudius*, Anton Tauf – *Polonius* sau Emanuel Petran – *Horatio*. Acestora li se alătură Luiza Cocora, rănită, fragila păpușă Barbie-*Ofelia*, Elena Ivanca, demascata „Grande-Dame” – *Gertrude*, Miriam Cuibus – *Groparul*. Neobișnuita înscenare ne-a înălțat timp de trei ore cu performanța actricească a Teatrului Național Cluj din România.”

După spectacol, bucuria reușitei a continuat în lungi discuții cu bere, vin și țuică la cantina teatrului, în care limba n-a mai constituit o barieră. S-au împletit cântece din Maramureș cu cântece bavareze sau cântece siciliene.

Dar ceea ce impresionează în tot ceea ce se leagă de *Hamlet*-ul lui Vlad Mugur sunt cei care i-au stat alături cu delicatețe în viață și peste moarte soția sa, Magda, prietenii creatori Lia Manțoc și Helmuth Stürmer în echipă, din umbră, cu ușoară distanță, un mare regizor Silviu Purcărete pentru un mare regizor Vlad Mugur.

Așa cum s-a împlinit în timp tot ceea ce și-a dorit Vlad Mugur, *Hamlet*-ul își continuă periplul. Urmează, la Cluj, *Zilele Vlad Mugur* inițiate de regizorul Tompa Gabor, pe care le deschide ultimul spectacol al Meșterului, pe 26 mai, după care *Hamlet* va deschide Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu, pe 31 mai. Fiind în Germania, Helmut Stürmer mi-a înmănat scrisoarea unui important director de festival interesat de *Hamlet*-ul lui Vlad Mugur și de intenția unui alt director de festival de a veni să vadă spectacolul la Cluj.

Și ca să închei în stilul Meșterului, din superstiție nu divulgăm ceea ce nu e sigur încă.